

INFOTEHNOLOOGIA. SÕNASTIK
Osa 10: Käitusmeetodid ja -vahendid

Data processing. Vocabulary
Part 10: Operating techniques and facilities

EESTI STANDARDI EESSÕNA

Käesolev Eesti standard sisaldab rahvusvahelise standardi ISO 2382-10:1979 "Data processing – Vocabulary – Part 10: Operating techniques and facilities" ekvivalentse tõlke inglise keelest eesti keelde, kusjuures alates peatükist 3 on toodud rööptekstina ka ingliskeelne tekst.

Erinevused rahvusvahelisest standardist piirduvad üksikute eesti keele iseärasuste arvestamiseks lisatud märkustega.

Standardi on tõlkinud Vello Hanson.

Eesti standardi kavandi on ette valmistanud terminikomisjon koosseisus:

- Ustus Agur (juhataja)
- Ahto Kalja
- Ene Lindemann
- Peeter Normak
- Ants Sild
- Viljo Soo
- Arvi Tavast
- Mati Tiru
- Leo Võhandu

Standardi kavandi on heaks kiitnud infotehnoloogia standardimise tehniline komitee EVS/TK 4.

Käesoleva standardi väljaandmist on toetanud Eesti Informaatikakeskus.

Rahvusvaheline standard ISO 2382-10:1979 on kasutusele võetud Eesti standardina EVS-ISO 2382-10:1999, mis on kinnitatud Standardiameti käskkirjaga 28.01.1999 nr 11.

Registrisse kantud 28.01.1999 nr 1728.

This standard consists of the equivalent Estonian translation of the English text of the International Standard ISO 2382-10:1979 "Data processing – Vocabulary – Part 10: Operating techniques and facilities".
The International Standard ISO 2382-10:1979 has the status of an Estonian national standard.

Kirjastamis- ja paljundusõigus kuulub Eesti Standardiametile

SISUKORD

EESSÕNA	IV
1 ÜLDIST	1
1.1 Sissejuhatus	1
1.2 Käsitlusala	1
1.3 Kasutusala	1
2 JÄRGITUD PRINTSIIBID JA REEGLID	1
2.1 Artikli määratlus	1
2.2 Artikli ülesehitus	1
2.3 Artiklite liigitus	1
2.4 Terminite ja määratlussõnastuse valik	2
2.5 Mitmetähenduslikkus	2
2.6 Lühendid	2
2.7 Ümarsulgude kasutamine	2
2.8 Nurksulgude kasutamine	2
2.9 Kursiivkirjas terminite ja tärni kasutamine	2
2.10 Kirjaviis	2
2.11 Tähestikregistri ülesehitus	2
3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED	3
10 Käitusmeetodid ja -vahendid	3
10.01 Põhiterminid	3
10.02 Käitusvahendid	5
10.03 Käitusrežiimid	8
10.04 Käitusmeetodid	9
10.05 Mäluhaldus (üldterminid)	11
Lisa A (teatmeline) Eesti terminite tähestikregister	15
Lisa B (teatmeline) Inglise terminite tähestikregister	19

EESSÕNA

ISO (Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon) on ülemaailmne rahvuslike standardi-organite (ISO liikmesorganisatsioonide) liit. ISO rahvusvaheliste standardite ettevalmistustöö tehakse tavaliselt ISO tehnilistes komiteedes. Igal liikmesorganisatsioonil, keda huvitab tehnilise komitee töövaldkond, on õigus olla esindatud selles komitees. Samuti osalevad töös ISO-ga koostööd tegevad rahvusvahelised riiklikud ja mitteriiklikud organisatsioonid.

Tehnilistes komiteedes vastuvõetud rahvusvaheliste standardite kavandid saadetakse liikmesorganisatsioonidele heakskiitmiseks enne nende vastuvõtmist rahvusvaheliste standarditena ISO nõukogus.

Rahvusvahelise standardi ISO 2382-10:1979 valmistas ette tehniline komitee ISO/TC 97 "Arvutid ja infotöötlus" ning ta saadeti liikmesorganisatsioonidele mais 1977.

Dokumendi kiitsid heaks järgmiste maade liikmesorganisatsioonid:

Austraalia	Ungari	Hispaania
Belgia	Itaalia	Rootsi
Brasiilia	Jaapan	Šveits
Tšehhoslovakkia	Holland	Türgi
Egiptuse Araabia Vabariik	Uus-Meremaa	Suurbritannia
Soome	Poola	USA
Prantsusmaa	Rumeenia	Jugoslaavia

Tehnilistel põhjustel ei kiitnud dokumenti heaks järgmise maa liikmesorganisatsioon:

Saksamaa

Andmetöötlus tekitab arvukaid nii vaimse kui ka materiaalse loomuga rahvusvahelisi vahetusprotsesse. Sageli komplitseerib neid vahetusprotsesse ühe ja sama mõiste väljendamiseks eri valdkondades või keeltes kasutatavate terminite suur hulk või kasulike mõistete määratluste puudumine või ebatäpsus.

Vääritimõistmise vältimiseks ning selliste vahetusprotsesside hõlbustamiseks on oluline piiritleda mõisted, valida terminid sama mõiste väljendamiseks eri keeltes või eri maades ning kehtestada määratlused, mis annavad mitmesugustele terminitele eri keeltes rahuldavad vasted.

Vastavalt "Sõnastiku" alast tööd juhtiva ISO alamkomitee saadud suunistele on töö selle sõnastikuga põhinenud peamiselt terminikasutusel, mida võib leida Rahvusvahelise Infotöötluse Föderatsiooni ja Rahvusvahelise Arvutuskeskuse koostatud ja avaldatud "*Infotöötluse sõnastikus*" ning Ameerika Rahvusliku Standardiinstituudi avaldatud ja uustöödeldud "*USA infotöötluse standardsõnastikus*". Alamkomitee arvestas ka mitmesuguseid ISO tehnilise komitee 97 ja selle alamkomiteede ning teiste rahvusvaheliste organisatsioonide (näiteks Rahvusvahelise Elektersideliidu) avaldatud rahvusvahelisi dokumente ja kavandeid ning rahvuslikke kavandeid ja standardeid.

Määratlused on koostatud eesmärgiga saavutada tasakaal täpsuse ja lihtsuse vahel. Käesoleva "Sõnastiku" põhiootstarve on anda määratlused, mis on kõigile asjassepuutuvaile mõistetavad samatähenduslikuna. Seetõttu võib tunduda, et mõned määratlused pole piisavalt täpsed, ei hõlma kõiki juhtusid, ei arvesta teatud erandeid või on vastuolus mõnedel rakendusvaldkondadel juurdunud terminikasutusega.

Peale selle koosneb "Sõnastik" mitmest pika perioodi kestel koostatavast osast ning võib juhtuda, et hilisemate osade koostamine tekitab lahknevusi varasemate osadega võrreldes.

Hilisemates redaktsioonides kõrvaldatakse need puudused sedavõrd kui see on võimalik. Niisugune protseduur võimaldab vajalikke osi avaldada viivitamatult ning jätab täieliku sõnastiku koostamisse keele dünaamikat arvestava paindlikkuse.

• North Holland Publishing Company - AMSTERDAM 1966

INFOTEHNOLOOGIA. SÕNASTIK

Osa 10: Käitusmeetodid ja -vahendid

Data processing. Vocabulary

Part 10: Operating techniques and facilities

Tõlgendamise erimeelsuste korral on kehtiv ingliskeelne tekst	In case of interpretation disputes the English text applies
---	---

1 ÜLDIST

1.1 Sissejuhatus

“Sõnastiku” (mis edaspidi koosneb umbes 35 osast) käesolev osa määratleb peamised andmetöötlussüsteemis kasutatavaid käitusmeetodeid ja -vahendeid puudutavad põhimõisted.

1.2 Käsitlusala

Sõnastik on mõeldud soodustama rahvusvahelist suhtlust andmetöötles. Ta esitab andmetöötluse valdkonna jaoks oluliste valitud mõistete terminid ja määratlused kahes keeles ning määratleb artiklite vahelised seosed.

Teistesse keeltesse tõlkimise hõlbustamiseks on määratlused kavandatud nii, et võimalikult välistada ühele keelele omaseid iseärasusi.

1.3 Kasutusala

Sõnastik käsitleb andmetöötluse peamisi valdkondi, sh peamisi protsesse ja kasutatava aparatuuri tüüpe, andmete esitust, korraldust ja kujutamist, arvutite programmeerimist ja talitlust, sisend-väljundseadmeid ja välisseadmestikku ning teatavaid rakendusi.

2 JÄRGITUD PRINTSIIBID JA REEGLID

ISO 2382-1 vastava pealkirja all olevad jaotised kehtivad ka käesolevas osas. Neid ei ole siin korratud. Vastavate jaotiste pealkirjad on alljärgnevad:

2.1 Artikli määratlus

2.2 Artikli ülesehitus

2.3 Artiklite liigitus